

บทที่ 3

วิธีการศึกษาวิจัย

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการนิคมอุตสาหกรรม
ปลอดภาษีเชียงแสน โดยผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลและวิเคราะห์ความเป็นไปได้ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาข้อมูลที่ตั้งโครงการ
2. การประเมินพื้นที่ตั้งโครงการ
3. การศึกษาข้อมูลภาคสนาม

3.1 การศึกษาข้อมูลที่ตั้งโครงการ

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับที่ตั้งและอาณาเขตจังหวัดเชียงราย พื้นที่โครงการจัดตั้ง
นิคมอุตสาหกรรมจากเอกสารและวิเคราะห์แนวโน้มการจัดตั้งโครงการ สามารถสรุปได้ว่าพื้นที่ตั้ง
โครงการอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงราย ได้แก่ พื้นที่อำเภอเชียงแสน พื้นที่ตำบลโยนก พื้นที่ตำบลป่าสัก
และพื้นที่ตำบลศรีดอนมูล

จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นที่ตั้งและอาณาเขตจังหวัดเชียงรายพบว่า จังหวัดเชียงราย
ตั้งอยู่ทางด้านเหนือสุดของประเทศไทย เส้นรุ้งที่ 19.0–20.5 องศาเหนือ เส้นแวงที่ 99.4 – 100.5
องศาตะวันออก เป็นศูนย์กลางของเมืองห้าแฉก คือ เชียงราย เชียงใหม่ เชียงตุง เชียงรุ่ง และเชียง
ทอง เป็นดินแดนแห่งประวัติศาสตร์ยุคแรกของอาณาจักรชาติไทย ตั้งแต่สมัยต้นพุทธกาลและเป็น
ต้นกำเนิดของวัฒนธรรมล้านนา มากมายด้วยเรื่องราวในอดีต ดินแดนที่พ่อขุนเม็งรายมหาราชเป็น
ผู้สร้างขึ้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 1805 – 2547 เป็นระยะเวลา 742 ปี จังหวัดเชียงรายอยู่ห่างจาก
กรุงเทพมหานคร 829 กิโลเมตร มีพื้นที่ 11,678.4 ตารางกิโลเมตร หรือ 7,298,981 ไร่ อยู่สูงจาก
ระดับน้ำทะเล 416 เมตร โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้ ทิศเหนือติดต่อประเทศพม่าและประเทศลาว
ทิศใต้ติดต่อจังหวัดลำปางและจังหวัดพะเยา ทิศตะวันออกติดต่อประเทศลาว ทิศตะวันตกติดต่อ
จังหวัดเชียงใหม่และประเทศพม่า

ภูมิประเทศเป็นที่ราบสูงระหว่างภูเขา อยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเลปานกลาง
ประมาณ 416 เมตร ลักษณะพื้นที่เป็นท้องกระทะ ขนานกับแนวลนพหลโยธิน มีพื้นที่ราบใช้

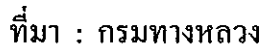
เพาะปลูกประมาณร้อยละ 30.7 จัดอยู่ในประเภทเทือกเขาสูงในทวีปเอเชียตอนเหนือ มีที่ราบสูงเป็นหย่อม ๆ ในเขตอำเภอแม่สรวย อำเภอเวียงป่าเป้าและอำเภอเชียงของ บริเวณเทือกเขาที่มีความสูงชันประมาณ 1,500-2,000 เมตร จากระดับน้ำทะเล บริเวณที่ราบมีระดับสูงสุด คือ ที่ราบแม่น้ำลาวตอนใต้ของอำเภอ เวียงป่าเป้า ส่วนบริเวณที่ราบมีระดับต่ำสุด คือ ที่ราบลุ่มแม่น้ำอิง ทางตอนใต้ของอำเภอเชียงของ เฉลี่ยระดับความสูงในพื้นที่ราบ ประมาณ 416 เมตร จากระดับน้ำทะเล

จังหวัดเชียงรายแบ่งเขตการปกครอง ออกเป็น 17 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ มีจำนวนตำบล 124 ตำบล และจำนวนหมู่บ้าน 1,634 หมู่บ้าน มีหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ดังนี้

1. หน่วยงานบริหารราชการส่วนกลาง จำนวน 47 หน่วยงาน
2. หน่วยงานบริหารราชการส่วนภูมิภาค จำนวน 33 หน่วยงาน
3. หน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แยกเป็น
 - องค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 1 แห่ง
 - เทศบาลนคร จำนวน 1 แห่ง
 - เทศบาลตำบล จำนวน 25 แห่ง
 - องค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 120 แห่ง
 - สภาตำบล จำนวน 1 แห่ง
4. หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 25 หน่วยงาน
5. หน่วยงานพิเศษ จำนวน 3 หน่วยงาน
6. หน่วยงานอิสระ จำนวน 4 หน่วยงาน

โดยมีอำเภอและกิ่งอำเภอ ดังนี้ อำเภอเมืองเชียงราย อำเภอขุนตาล อำเภอเชียงของ อำเภอเชียงแสน อำเภอเทิง อำเภอป่าแดด อำเภอพญาเม็งราย อำเภอพาน อำเภอแม่จัน อำเภอแม่ฟ้าหลวง อำเภอแม่สรวย อำเภอแม่สาย อำเภอเวียงแก่น อำเภอเวียงชัย อำเภอเวียงป่าเป้า อำเภอแม่ลาว อำเภอเชียงรุ้งและกิ่งอำเภอดอยหลวง

จังหวัดเชียงรายมีเส้นทางคมนาคมทางน้ำที่สำคัญ คือแม่น้ำกก ส่วนใหญ่ใช้เป็นเส้นทางคมนาคม สำหรับการท่องเที่ยวจากบริเวณท่าเรืออำเภอเมืองเชียงรายถึงบ้านท่าตอน อำเภอ

รูป 3.2 เส้นทางคมนาคมจังหวัดเชียงราย

จังหวัดเชียงรายมีเส้นทางคมนาคมทางน้ำที่สำคัญ คือแม่น้ำกก ส่วนใหญ่ใช้เป็นเส้นทาง
การคมนาคม สำหรับการท่องเที่ยวจากบริเวณท่าเรืออำเภอเมืองเชียงรายถึงบ้านท่าตอน อำเภอ
แม่สาย จังหวัดเชียงใหม่ นอกจากนี้ยังมีเส้นทางเดินเรือตามลำน้ำโขงระหว่างประเทศไทยกับ
ประเทศจีนตอนใต้ (ยูนนาน) เป็นเส้นทางคมนาคม การติดต่อทางการค้าและท่องเที่ยวระหว่าง
กัน ซึ่งปัจจุบันใช้ได้ตลอดปีแต่ในฤดูแล้งช่วงเดือนมกราคม - พฤษภาคม ต้องใช้เรือขนาดเล็ก
(ขนาดต่ำกว่า 50 ตัน) ส่วนในฤดูน้ำมากจะใช้เรือขนาด 150 ตันนอกจากนี้ยังมีเรือเร็วบรรทุก

ผู้โดยสาร 40 คน ใช้เวลาเดินทางจากเมืองจิงหง ในแคว้นสิบสองปันนา ถึงอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ประมาณ 8 ชั่วโมง แต่หากกลับเป็นการเดินทางทวนกระแสลำน้ำใช้เวลาเดินทาง 12 ชั่วโมง

จังหวัดเชียงรายมีท่าอากาศยาน 1 แห่ง คือท่าอากาศยานสากลเชียงราย ตั้งอยู่ ตำบลบ้านดู่และตำบลริมกก อำเภอเมืองเชียงราย ในเนื้อที่ 3,275 ไร่ สามารถรองรับเครื่องบินโดยสารขนาดใหญ่ที่บินระหว่างประเทศได้ด้วย ปัจจุบันมีเครื่องบินสายตรง ระหว่างจังหวัดเชียงราย-กรุงเทพมหานคร ทุกวัน ๆ ละ 4 เที่ยวบิน และยังมีเครื่องบินไป-กลับ ระหว่างจังหวัดเชียงราย-จังหวัดเชียงใหม่ ทุกวัน ๆ ละ 2 เที่ยวบิน

3.1.2 แหล่งน้ำธรรมชาติ จังหวัด เชียงราย

จังหวัดเชียงราย นอกจากน้ำฝนและน้ำใต้ดินที่ให้ปริมาณน้ำปริมาณน้อย (10-100 แกลลอน/นาถิ) และให้ปริมาณน้ำปานกลาง (100-200 แกลลอน/นาถิ) ซึ่งมีกระจายครอบคลุมพื้นที่ในหลายอำเภอแล้ว ยังมีแหล่งน้ำผิวดินได้แก่ แม่น้ำตามธรรมชาติที่สำคัญอีก 7 สาย คือ

1. แม่น้ำกก มีต้นกำเนิดจากประเทศพม่า ไหลเข้าสู่ประเทศไทยที่อำเภอแม่ฮาด จังหวัดเชียงใหม่ ผ่านจังหวัดเชียงรายที่อำเภอเมือง อำเภอแม่จัน อำเภอเวียงชัยและไหลลงสู่แม่น้ำโขงที่อำเภอเชียงแสน มีความยาวประมาณ 114.5 กิโลเมตร

2. แม่น้ำโขง ไหลผ่านอำเภอเชียงแสนที่บ้านสบรวก บริเวณสามเหลี่ยมทองคำ อำเภอเชียงของและอำเภอเวียงแก่นและไหลเข้าสู่ประเทศลาว มีความยาวประมาณ 94 กิโลเมตร

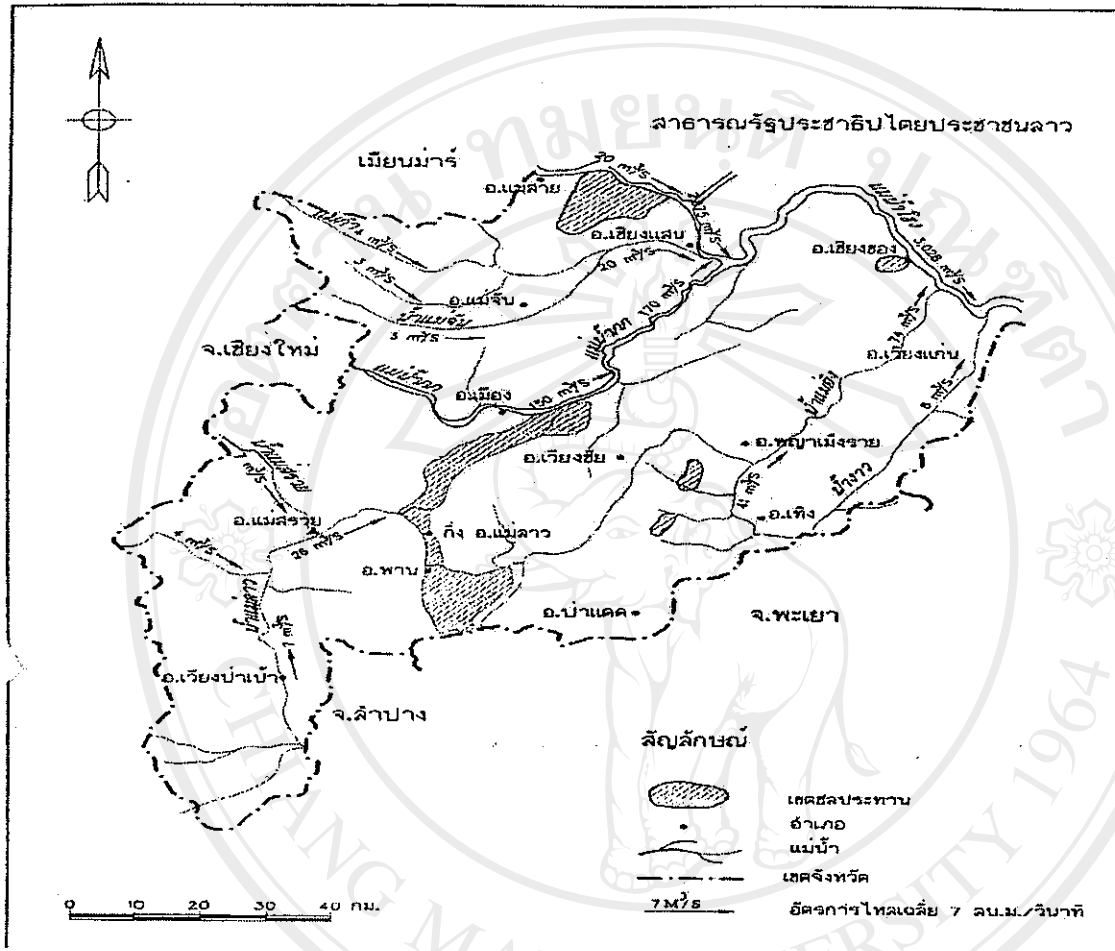
3. แม่น้ำอิง มีต้นกำเนิดจากเทือกเขาในเขตอำเภอแม่ใจ ไหลลงสู่หนองเล็งทราย จังหวัดพะเยา ไหลผ่านอำเภอเทิง อำเภอพญาเม็งรายและไหลลงสู่แม่น้ำโขง ที่บ้านสบอิง อำเภอเชียงของ ความยาวประมาณ 136 กิโลเมตร

4. แม่น้ำคำ ต้นกำเนิดจากภูเขาในเขตอำเภอแม่จัน ไหลผ่านอำเภอแม่สายและไหลลงสู่แม่น้ำโขงที่อำเภอเชียงแสน มีความยาวประมาณ 85 กิโลเมตร

5. แม่น้ำลาว ต้นกำเนิดจากภูเขาในเขตอำเภอเวียงป่าเป้า ไหลผ่านอำเภอแม่สรวย อำเภอพาน อำเภอแม่ลาว อำเภอเมืองและบรรจบกับแม่น้ำกกที่อำเภอเวียงชัย

6. แม่น้ำสาย ไหลผ่านประเทศไทยบริเวณอำเภอแม่สาย ซึ่งเป็นเส้นแบ่งแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศพม่า

7. แม่น้ำรวก มีต้นกำเนิดจากประเทศพม่า ไหลเข้าสู่ประเทศไทยผ่านอำเภอแม่สายและไหลไปบรรจบกับแม่น้ำโขง ที่บ้านสบรวก อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย โดยเป็นเส้นกั้นอาณาเขตระหว่างประเทศไทยกับประเทศพม่า

รูป 3.3 แหล่งน้ำที่สำคัญในจังหวัดเชียงราย

จังหวัดเชียงรายปี 2543 ประกอบด้วยการชลประทาน ขนาดกลางและขนาดเล็ก และโครงการพระราชดำริงานขุดลอกหนองและคลองธรรมชาติ งานศูนย์บริการเกษตรกรเคลื่อนที่ สำหรับการดำเนินการด้านการชลประทานปี 2543 โครงการชลประทานเชียงราย ได้ดำเนินการรวม 471 โครงการ พื้นที่ชลประทาน 894,061 ไร่ มีโครงการชลประทานขนาดใหญ่ จำนวน 1 โครงการ พื้นที่ชลประทาน 142,891 ไร่ อยู่ในเขตโครงการลำน้ำและบำรุงรักษา อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย โครงการขนาดกลาง จำนวน 9 โครงการ พื้นที่ชลประทาน 143,100 ไร่ โครงการชลประทานขนาดเล็ก จำนวน 99 โครงการ พื้นที่ชลประทาน 238,830 ไร่ งานขุดลอก

หนองและคลองธรรมชาติ และงานศูนย์เกษตรกรรมเคลื่อนที่ และอื่น ๆ จำนวน 328 โครงการ พื้นที่ชลประทาน 369,240 ไร่ ดำเนินการในพื้นที่ 17 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ

พื้นที่จังหวัดเชียงรายมีสภาพน้ำใต้ดิน สามารถแบ่งได้เป็น 4 ประเภท

1. สภาพน้ำใต้ดินที่ให้ปริมาณน้ำปานกลาง (100-200 แกลลอน/นาติ) โดยได้น้ำที่มีคุณภาพดี แต่บางพื้นที่มีหินปูนเจือปนอยู่ด้วย ครอบคลุมพื้นที่อำเภอพาน อำเภอเชียงแสน และอำเภอแม่สาย
2. สภาพน้ำใต้ดินที่ให้ปริมาณน้ำปานกลาง (100-200 แกลลอน/นาติ) แต่ไม่มีคุณภาพต่ำครอบคลุมพื้นที่อำเภอเชียงของ เทิง เวียงชัยและอำเภอเมืองเชียงราย
3. สภาพน้ำใต้ดินที่ให้ปริมาณน้ำน้อย (10-100 แกลลอน/นาติ) โดยทั่วไปนั้นคุณภาพดีพอบริโภคได้ ครอบคลุมในบางพื้นที่ของเกือบทุกอำเภอ
4. สภาพน้ำใต้ดินที่ได้ปริมาณน้ำน้อย (10-100 แกลลอน/นาติ) แต่ไม่มีคุณภาพต่ำครอบคลุมพื้นที่อำเภอแม่สาย อำเภอเวียงป่าเป้า อำเภอพาน อำเภอเชียงของและอำเภอเมืองเชียงราย

3.1.3 การพาณิชย์กรรมและการตลาด จังหวัด เชียงราย

โครงสร้างของตลาดการค้าจังหวัดเชียงราย จำแนกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ตลาดด้านเกษตรกรรมและตลาดสินค้าด้านอุตสาหกรรม ซึ่งสินค้าเกษตรกรรมเป็นสินค้าหลักที่ทำรายได้ให้แก่จังหวัด เพราะเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญ ส่วนสินค้าอุตสาหกรรม จังหวัดยังต้องพึ่งการนำเข้า เพราะอุตสาหกรรมภายในจังหวัดยังเป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็กและมีปริมาณไม่มากนัก แต่มีอุตสาหกรรมบางประเภทที่ผลิตสินค้าส่งออก คือ อุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าทางการเกษตร เช่น ข้าวสาร ลำไยอบแห้งและเครื่องคัมบางชนิด เป็นต้น การประกอบธุรกิจการค้าและบริการของจังหวัดเชียงราย ส่วนใหญ่จะมีสถานที่ตั้งประกอบกิจการหนาแน่นในบริเวณใจกลางเมืองของจังหวัด รองลงมาจะเป็นพื้นที่บริเวณอำเภอที่มีชายแดนติดต่อการค้ากับประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ อำเภอแม่สาย อำเภอแม่จัน อำเภอเชียงแสนและอำเภอเชียงของ นอกจากการประกอบธุรกิจการค้าแล้วจังหวัดเชียงรายยังมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว จึงทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าสู่จังหวัด ซึ่งในปี 2543 มีนักท่องเที่ยว เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวจังหวัดเชียงรายจำนวน 7.8 แสนคน แยกเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย 4.4 แสนคน และชาวต่างประเทศ 3.4 แสนคน

ระบบตลาดสินค้าเกษตรกรรมจะไม่มี ความซับซ้อน โดยมีพ่อค้าในท้องถิ่นเป็นผู้รวบรวมสินค้า แล้วส่งต่อไปพ่อค้าในระดับจังหวัด ซึ่งจะรวบรวมหรือเก็บสินค้าไว้เพื่อส่งต่อไปยังโรงงานหรือผู้ส่งออกในส่วนกลาง มีสินค้าบางประเภทที่โรงงานเข้าไปส่งเสริมด้านการเพาะปลูก

แล้วรับซื้อ เข้าโรงงาน โดยไม่ผ่านพ่อค้ารวบรวมในท้องถิ่น เช่น ข้าวบาสมาดิ ข้าวญี่ปุ่น พืชผักต่าง ๆ

ระบบตลาดสินค้าอุตสาหกรรมค่อนข้างซับซ้อนกว่าระบบสินค้าเกษตร ซึ่งจังหวัดจะนำเข้า โดยพ่อค้าขายส่งจะสั่งจากโรงงานหรือตลาดในส่วนกลาง แล้วส่งต่อให้พ่อค้าขายปลีกนำไปจำหน่ายยังอำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน ซึ่งสินค้าประเภทนี้มักจะเป็นสินค้าอุปโภค-บริโภค ที่มีความจำเป็นต่อการครองชีพ ส่วนสินค้าประเภทเครื่องจักรขนาดเล็ก เครื่องยนต์ ยานพาหนะจะมีจำหน่ายตามอำเภอที่เศรษฐกิจค่อนข้างดี เช่น อำเภอเมือง อำเภอพาน อำเภอแม่สาย อำเภอแม่จัน อำเภอเวียงป่าเป้า และอำเภอเชียงของ เป็นต้น ส่วนสินค้าอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตรผู้ประกอบการจะซื้อสินค้าเกษตรนำมาแปรรูปแล้วส่งต่อไปยังจังหวัดใหญ่ ๆ เช่น จังหวัดเชียงใหม่ หรือตลาดในส่วนกลาง มีผู้ประกอบการบางรายแปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อส่งออกไปยังประเทศเพื่อนบ้านผู้ประกอบการค้าของจังหวัดเชียงรายที่ยังคงดำเนินการอยู่ ปี 2544 ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล จำนวน 8 ราย ห้างหุ้นส่วนจำกัด 1,929 ราย และบริษัทจำกัด 1,304 ราย รวม ห้างหุ้นส่วนและบริษัทจำกัด 3,241 ราย ลดลงจากปีก่อนจำนวน 268 รายหรือคิดเป็นร้อยละ 8.27 สินค้านำเข้าที่สำคัญของจังหวัดเชียงรายเป็นสินค้าอุตสาหกรรมประเภทสินค้าอุปโภคบริโภค สินค้าที่ใช้ประกอบการเกษตรกรรม สินค้าวัสดุ ก่อสร้าง สินค้าปศุสัตว์และอื่นๆ โดยแหล่งนำเข้าที่สำคัญได้แก่ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำปาง เป็นต้น นอกจากนั้นยังมีสินค้าบางชนิดที่จังหวัดเชียงรายนำเข้าจากประเทศเพื่อนบ้าน เป็นสินค้าด้านเกษตร เช่น ใบยาสูบ แอปเปิ้ลสด ไม้แปรรูป ของป่าและอื่น ๆ ส่วนสินค้านำเข้าเพื่อประกอบการอุตสาหกรรม เช่น ถ่านหินลิกไนท์ อัญมณี เป็นต้น สินค้าส่งออกที่สำคัญของเชียงรายเป็นสินค้าด้านการเกษตร สินค้าเกษตรแปรรูป สินค้าอุตสาหกรรมในครัวเรือนและสินค้าหัตถกรรม แหล่งส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ จังหวัดใกล้เคียงที่มีโรงงาน เช่น จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำพูนและตลาดในส่วนกลาง เช่น กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล เป็นต้นและยังมีสินค้าบางชนิดที่จังหวัดเชียงรายมีศักยภาพในการส่งออกไปยังประเทศเพื่อนบ้าน เช่น สินค้าอุปโภค-บริโภค สินค้าวัสดุก่อสร้าง น้ำมันเชื้อเพลิงและสินค้าเกษตรแปรรูป

จังหวัดเชียงรายมีช่องทางติดต่อการค้าผ่านด่านศุลกากรแม่สาย ด่านศุลกากรเชียงแสน และด่านศุลกากรเชียงของ รวม 12 จุด ได้แก่

- จุดผ่านแดนถาวร จำนวน 3 จุด คือจุดบ้านเชียงของ บริเวณตำบลเวียง อำเภอเชียงของ ตรงข้ามกับเมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว ประเทศลาว จุดบ้านเชียงแสน บริเวณตำบลเวียง อำเภอเชียงแสน ตรงข้ามกับเมืองตันผึ่ง แขวงบ่อแก้ว ประเทศลาว จุดสะพานข้ามแม่น้ำสายบริเวณเขตสุขภาพอำเภอแม่สาย ตรงข้ามจังหวัดท่าขี้เหล็ก รัฐฉาน ประเทศพม่า

- จุดผ่อนปรน ที่ติดต่อกับประเทศพม่า มี 5 จุด คือ จุดบ้านเหมืองแดง บริเวณตำบลแม่สาย อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย จุดบ้านปางห้า บริเวณตำบลเกาะช้าง อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย จุดบ้านสายลมจอย บริเวณตำบลเวียงพางคำ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย จุดบ้านเกาะทราย บริเวณตำบลแม่สาย อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย จุดบ้านสบรวก บริเวณตำบลเวียง อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

- จุดผ่อนปรน ที่ติดต่อกับประเทศลาว มี 3 จุด คือ จุดบ้านแจ่มป่อง บริเวณตำบลห้วยหวาง อำเภอเวียงแก่น จังหวัดเชียงราย โดยให้เปิดทุกวันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์และช่วงเวลาที่มิวันนักขัตฤกษ์ จุดบ้านสวนดอก บริเวณตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย โดยให้เปิดทุกวันตั้งแต่เวลา 06.00-18.00 น. จุดบ้านร่มโพธิ์ทอง บริเวณตำบลตับเต่า อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย โดยให้เปิดในวันที่ 5 ของทุกเดือนตั้งแต่เวลา 06.00 - 18.00 น.

- จุดผ่านแดนชั่วคราว ที่ติดต่อกับประเทศลาว มี 1 จุด จุดบ้านวังลาว บริเวณตำบลเวียง อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

3.1.4 ศึกษาพื้นที่อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ประวัติความเป็นมา : อำเภอเชียงแสนเป็นอาณาจักรแห่งแรกของล้านนาและได้ร้างไปจนถึงปี พ.ศ. 1871 – 2470 จนถึงรัชกาลที่ 5 ได้ทรงให้พระยาเดชาดำรงย้ายที่ทำการเมืองเชียงแสนมาตั้งที่เมืองกาสา (อำเภอแม่จัน ในปัจจุบัน) และได้ตั้งเป็นอำเภอเชียงแสน เมื่อวันที่ 10 เมษายน 2501 มีเนื้อที่พื้นที่ 422 ตารางกิโลเมตร สภาพภูมิอากาศโดยทั่วไป มีอากาศหนาวแบบมรสุมเมืองร้อน

ข้อมูลการปกครอง

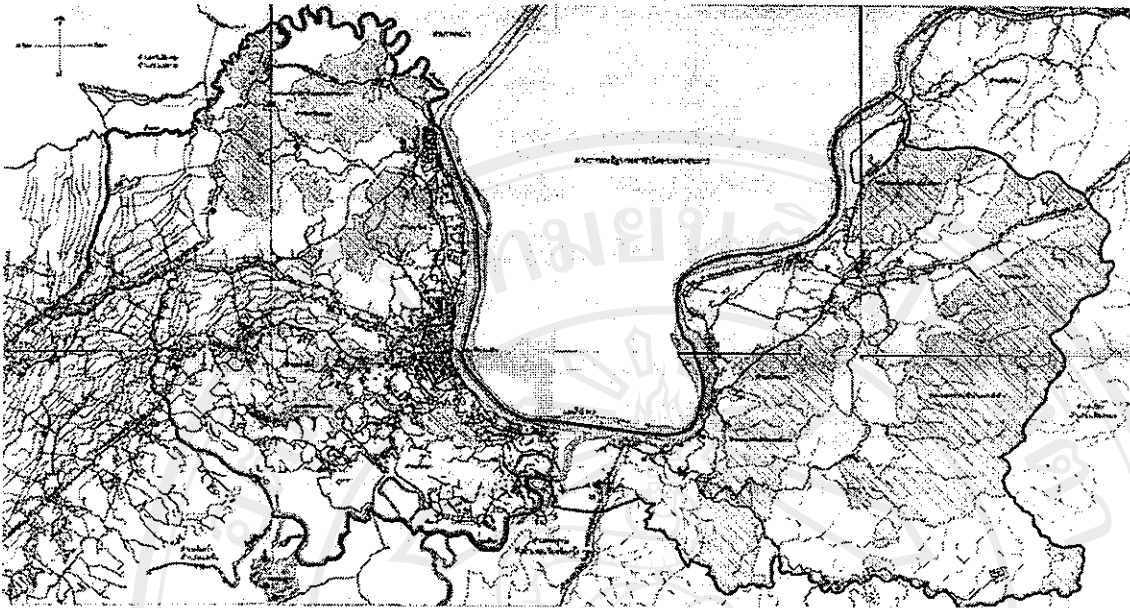
มีตำบล 6 แห่ง เทศบาล 1 แห่ง หมู่บ้าน 79 แห่ง และมีองค์การบริหารส่วนตำบล 6 แห่ง

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

อาชีพหลัก ได้แก่ เกษตรกรรม และค้าขาย อาชีพเสริม ได้แก่ ทำสวนผลไม้ และรับจ้างนอกฤดูกาล มีธนาคาร 3 แห่ง ได้แก่ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ และธนาคารออมสิน

ข้อมูลด้านการคมนาคม

- ทางบก มีทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1016 และมีสถานีขนส่งโดยสาร
- ทางน้ำ มีท่าเรือขนส่งโดยสาร และท่าแพขนานยนต์

ที่มา : สำนักงานโยธาธิการและผังเมือง จังหวัดเชียงราย

รูป 3.4 พื้นที่อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

3.1.5 ศึกษาพื้นที่ตำบลโยนก

ตำบลโยนก เดิมขึ้นอยู่กับตำบลเวียงแยกมาจัดตั้งเป็นตำบลเมื่อปี พ.ศ.2528 มีหมู่บ้านจำนวน 8 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 1 บ้านคอยจัน หมู่ 2 บ้านร้องบง หมู่ 3 บ้านกู่เต้า หมู่ 4 บ้านสันธาตุ หมู่ 5 บ้านทุ่งฟ้าฮ่าม หมู่ 6 บ้านสันคันเปา หมู่ 7 บ้านโค้งงาม หมู่ 8 บ้านคอยงาม และในปี 2539 ได้รับการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล

สภาพทั่วไปของตำบล

สภาพโดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่ม มีภูเขาล้อมรอบ มีแม่น้ำกกไหลผ่าน มีหนองน้ำธรรมชาติหลายแห่ง และยังเป็นแหล่งอาหารของนกเป็ดน้ำในฤดูหนาว

อาณาเขตตำบล

ทิศเหนือ ติดต่อดำบลเวียง อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ทิศใต้ติดต่อดำบลท่าข้าวเปลือก อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ทิศตะวันออก ติดต่อสาธารณประชาธิปไตยประชาชนลาว ทิศตะวันตก ติดต่อดำบลป่าสัก อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

จำนวนประชากรของตำบล :

มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 4,564 คน เป็นชาย 2,262 คน เป็นหญิง 2,302 คน

ข้อมูลอาชีพของตำบล

อาชีพหลัก ทำนา ทำสวน อาชีพเสริม ค้าขาย เลี้ยงไก่ เลี้ยงปลา

ข้อมูลสถานที่สำคัญของตำบล

1. ทะเลสาบเชียงแสน
2. หอนอนก
3. หอนงเกลบ
4. หอนงหล่ม
5. สวนสัตว์จำลอง

3.1.6 ศึกษาพื้นที่ตำบลป่าสัก

ประวัติความเป็นมา : ตำบลป่าสัก เมื่อประมาณปีที่ พ.ศ.2470 กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศตั้งตำบลป่าสักขึ้นกับกิ่งอำเภอเชียงแสน ต่อมาในปี พ.ศ.2522 ตำบลป่าสักได้เปลี่ยนเป็นตำบลปางหมอปวงและในปี พ.ศ.2523 ได้เปลี่ยนชื่อกลับมาเป็น "ตำบลป่าสัก" อีกครั้ง เพราะท้องที่บริเวณนี้มีต้นสักขึ้นอยู่อย่างหนาแน่นจนกลายเป็นป่าต้นสัก ชาวบ้านจึงเรียกบริเวณนี้ว่า "ป่าสัก"

สภาพทั่วไปของตำบล

สภาพโดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำคำ มีภูเขาสูงไม่มากนัก มีหนองน้ำขนาดใหญ่หลายแห่ง มีเนื้อที่ทั้งหมด 10 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 37,500 ไร่

อาณาเขตตำบล

ทิศเหนือ ติดต่อดำบลศรีดอนมูล อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ทิศใต้ ติดต่อดำบลท่าข้าวเปลือก อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ทิศตะวันออก ติดต่อดำบลโยนก ตำบลเวียง อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ทิศตะวันตก ติดต่อดำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

จำนวนประชากรของตำบล

มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 8,460 คน เป็นชาย 4,020 คน เป็นหญิง 4,440 คน

ข้อมูลอาชีพของตำบล

อาชีพหลัก ทำนา ทำสวน ทำไร่ อาชีพเสริม รับจ้าง

ข้อมูลสถานที่สำคัญของตำบล

1. อบต.ป่าสัก
2. วัดป่าสักน้อย
3. วัดแม่คำ
4. สหกรณ์การเกษตรระดับอำเภอ

3.1.7 ศึกษาพื้นที่ตำบลศรีดอนมูล

ประวัติความเป็นมา : ตำบลศรีดอนมูล จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2542 โดยแยกออกจากตำบลป่าสัก อยู่ในเขตการปกครองของอำเภอเชียงแสน ประกอบด้วย 12 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 1 บ้านแม่มะ หมู่ 2 บ้านสันตันธง หมู่ 3 บ้านด้าย หมู่ 4 บ้านสันสลี หมู่ 5 บ้านเวียงแก้ว หมู่ 6 บ้านจัวเฒ่า หมู่ 7 บ้านคอยสะไ้ หมู่ 8 บ้านหนองปลาสะเค็ด หมู่ 9 บ้านศรีดอนมูล หมู่ 10 บ้านศรีบุญยืน หมู่ 11 บ้านปาก้อย หมู่ 12 บ้านศรีดอนมูล

สภาพทั่วไปของตำบล

สภาพโดยทั่วไปทางตอนเหนือและทางทิศตะวันออกเป็นที่ราบสูงและภูเขา มีเนื้อที่ทั้งหมด 90 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 56,250 ไร่

อาณาเขตตำบล

ทิศเหนือ ติดต่อประเทศพม่า ทิศใต้ ติดต่อดำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ทิศตะวันออก ติดต่อดำบลเวียง ตำบลป่าสัก อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ทิศตะวันตกติดต่อดำบลบ้านด้าย อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

จำนวนประชากรของตำบล

มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 8,220 คน เป็นชาย 3,975 คน เป็นหญิง 4,245 คน

ข้อมูลอาชีพของตำบล

อาชีพหลัก ทำนา อาชีพเสริม รับจ้าง

ข้อมูลสถานที่สำคัญของตำบล

1. วัดพระธาตุนางลอย
2. คอยสะไ้
3. อ่างเก็บน้ำห้วยม่วง

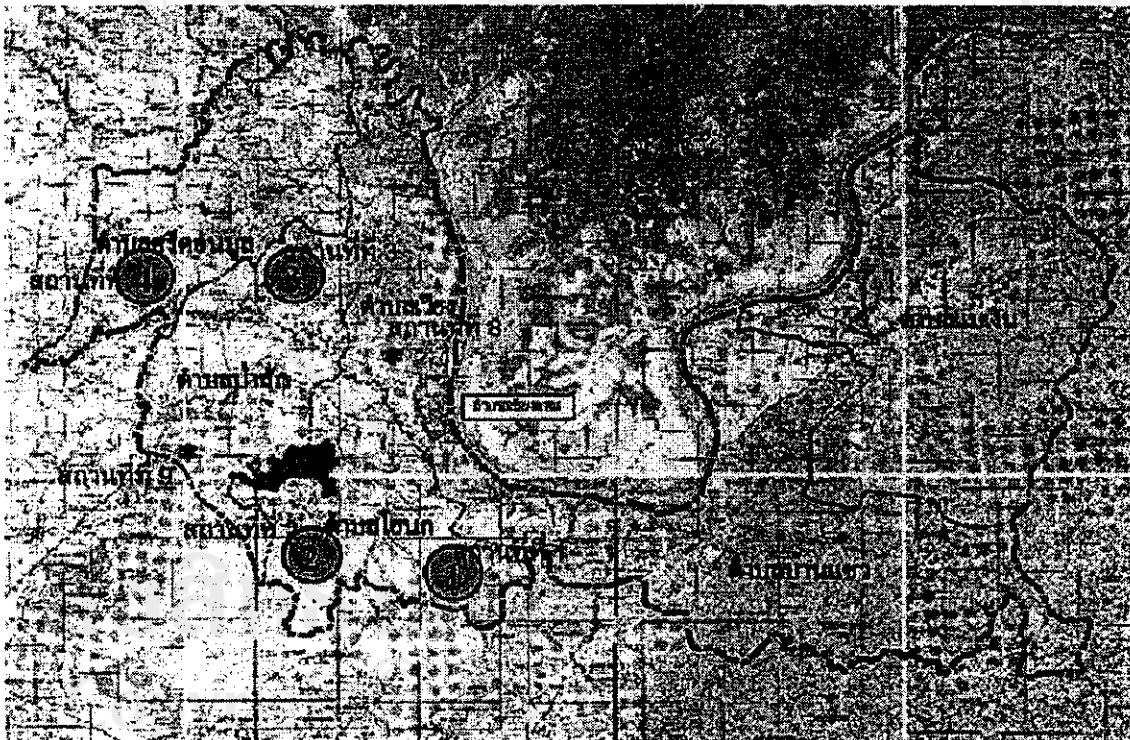
3.2 การประเมินพื้นที่ตั้งโครงการ

ผู้วิจัยได้ประเมินผลพื้นที่ตั้งโครงการโดยการวิเคราะห์เชิงพรรณนาดังนี้

- 3.2.1 การศึกษาสถานที่จัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมปลอดภาษีเชียงแสนเบื้องต้น
- 3.2.2 การประเมินทางด้านนโยบายในการพัฒนาพื้นที่
- 3.2.3 การประเมินทางด้านกายภาพของอำเภอเชียงแสน
- 3.2.4 การประเมินพื้นที่สำหรับจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม

3.2.1 การศึกษาสถานที่ตั้งนิคมอุตสาหกรรมปลอดภาษีเชียงแสนเบื้องต้น

การศึกษาสถานที่ตั้งนิคมอุตสาหกรรมปลอดภาษีเบื้องต้นมีอยู่ 4 สถานที่คือสถานที่ 1. ตำบลโยนก สถานที่ 2 ตำบลโยนก สถานที่ 3 ตำบลป่าสัก สถานที่ 4 ตำบลศรีดอนมูล การประเมินสถานที่ตั้งนิคมอุตสาหกรรมได้พิจารณา องค์ประกอบที่สำคัญทางด้านนโยบายในการพัฒนาพื้นที่ ประกอบด้วยยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัดเชียงราย ยุทธศาสตร์การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจชายแดนจังหวัดเชียงรายและด้านกายภาพของพื้นที่ในอำเภอเชียงแสน ซึ่งประกอบด้วยข้อจำกัดทางธรรมชาติ ข้อจำกัดทางด้านกฎหมาย ข้อจำกัดเกี่ยวกับสิ่งมนุษย์สร้างขึ้น การประเมินในข้างต้นจะสามารถกลั่นกรองถึงกรอบนโยบายในการพัฒนาพื้นที่ขึ้นต้นและพื้นที่ซึ่งมีศักยภาพในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมและนำองค์ประกอบดังกล่าวมาสังเคราะห์จะสามารถสรุปกลุ่มพื้นที่ซึ่งมีศักยภาพในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม รวมทั้งสามารถประเมินถึงศักยภาพและข้อจำกัดของพื้นที่จัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

รูป 3.5 พื้นที่ตั้งโครงการเบื้องต้น

3.2.2 การประเมินด้านนโยบายในการพัฒนาพื้นที่

ยุทธศาสตร์จังหวัดเชียงราย จากนโยบายและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8-9 จังหวัดเชียงรายเป็นจังหวัดที่เป็นจุดเชื่อมต่อหรือ “ประตูเศรษฐกิจ” ในการเชื่อมโยงกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมกับประเทศเพื่อนบ้าน อีกทั้งยังเป็นชุมชนศูนย์กลางระดับจังหวัดในการเป็นศูนย์กลางการบริหารราชการ การบริหารทางเศรษฐกิจและสังคมและเป็นศูนย์กลางจังหวัด ซึ่งสนับสนุนเศรษฐกิจการค้าของชุมชนชายแดน

บทบาทสำคัญของจังหวัดเชียงราย ได้แก่ เป็นศูนย์กลางหลังสนับสนุนการค้าของชุมชนชายแดนอำเภอเชียงของ อำเภอเชียงแสนและอำเภอแม่สาย ที่ติดต่อกับ ประเทศลาว ประเทศพม่า และประเทศจีน (มณฑลยูนนาน) โดยเฉพาะในด้านการเป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรมประกอบ การหัตถกรรมแปรรูป พืช/ผัก/ผลไม้กระป๋อง การบริการ การท่องเที่ยว สำหรับการท่องเที่ยวธรรมชาติ ที่เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวโบราณสถานภายในและประเทศเพื่อนบ้านและการเป็นศูนย์กลางการคมนาคมทางบก ทางอากาศ เชื่อมโยงกับจีนตอนใต้ ตลอดจนการเป็นศูนย์กลางการสื่อสารโทรคมนาคมกับประเทศเพื่อนบ้าน

ยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดนเชียงราย วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจชายแดนจังหวัดเชียงราย โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาพื้นที่เฉพาะและพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (สพพ.) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) มุ่งเน้นการพัฒนาพื้นที่อนุภูมิภาคและพื้นที่ชายแดน เพื่อเพิ่มความเข้มแข็งและโอกาสทางเศรษฐกิจของพื้นที่เมืองชุมชนและคนในพื้นที่ชายแดนจังหวัดเชียงรายซึ่งมีศักยภาพที่จะเป็นประตูการค้าติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะประเทศในอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง 6 ประเทศ อันได้แก่กัมพูชา ลาว พม่า ไทย เวียดนามและจีน (มณฑลยูนนาน) หรือกลุ่มประเทศ GMS ให้สามารถเชื่อมโยงกับชุมชนศูนย์กลางเศรษฐกิจของประเทศและเปิดติดต่อเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน อันจะเป็นการพัฒนาฐานการผลิตใหม่ของประเทศไทยในระยะยาว

โดยเน้นอำเภอที่มีศักยภาพสูงที่จะสามารถจัดตั้งเขตเศรษฐกิจชายแดน ซึ่งได้แก่ อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสนและอำเภอเชียงของ

นโยบายในการพัฒนาพื้นที่โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาพื้นที่เฉพาะและพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (สพพ.) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) กำหนดให้พื้นที่ที่จัดตั้งขึ้นมีระบบการจัดการเศรษฐกิจเป็นพิเศษแตกต่างจากพื้นที่พัฒนาอื่น ๆ และมีการบริหารจัดการในรูปแบบเฉพาะตัว ซึ่งนับว่าเป็นมิติใหม่ของการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นประตูการค้า ฐานการผลิตและระบายสินค้า ของนักลงทุนทั้งในและต่างประเทศโดยอาศัยวัตถุดิบและแรงงานจากพื้นที่รอบทั้งภายในและประเทศเพื่อนบ้าน โดย

กำหนดให้เชียงใหม่เป็นศูนย์กลางการพัฒนาด้านอุตสาหกรรม เป็นฐานการผลิตและการลงทุนที่สามารถพัฒนาเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านได้ การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมสามารถเชื่อมโยงกับท่าเทียบเรือในแม่น้ำโขงและโครงข่ายคมนาคมขนส่งหลักอย่างเป็นระบบและมีหน่วยงานราชการประกอบด้วยด้านบุคลากร ด้านตรวจคนเข้าเมืองและมีหน่วยงานราชการ ผู้ตรวจสินค้า บริเวณตรวจ/กักพืชและบริเวณตรวจ/คักสัตว์ สำนักงานหน่วยควบคุมท่าเรือ คลังสินค้า ทำให้ท่าเทียบเรือมีลักษณะการให้บริการแบบ One Stop Service และมีการกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าและสถานีขนถ่ายสินค้า (ICD) เพื่อรองรับวัตถุดิบและสินค้าที่จะนำเข้า-ส่งออก จากนิคมอุตสาหกรรมและทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางกระจายสินค้า

3.2.3 การประเมินทางด้านกายภาพของอำเภอเชียงแสน

ในการประเมินทางกายภาพใช้ข้อมูลทางกายภาพจากสำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดเชียงราย โดยข้อมูลเป็นแผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน พ.ศ. 2546 มาตราส่วน 1:50,000 ของกรมโยธาธิการและผังเมือง ซึ่งเป็นผังเมืองรวมชุมชนเชียงแสน จังหวัดเชียงรายและข้อมูลทางกายภาพจากสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายสาขาเชียงแสน ซึ่งเป็นข้อมูลโดยละเอียดของพื้นที่เป้าหมายซึ่งมีมาตราส่วน 1:4,000 ในการใช้ประเมินทางด้านกายภาพ จะทำการประเมินศักยภาพและข้อจำกัดของพื้นที่ที่จัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม การศึกษาพื้นที่ที่จัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงปัจจัยทางด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะปัจจัยทางด้านกายภาพเป็นข้อพิจารณาจากการพิจารณาจากข้อจำกัดทางกายภาพเพื่อที่จะลดผลกระทบทางด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นต่อการพัฒนาพื้นที่ต่อไปในอนาคตโดยมีปัจจัยหลักในการพิจารณาที่สำคัญ คือข้อจำกัดทางธรรมชาติ เช่น เส้นทางแม่น้ำสายสำคัญ ขอบเขตพื้นที่ที่มีความลาดชันมากกว่า 35% ขอบเขตพื้นที่ลุ่มน้ำทั้งชั้น 1A,1B ขอบเขตพื้นที่ป่าไม้เพื่อการอนุรักษ์ ขอบเขตพื้นที่ชุ่มน้ำและเขตห้ามล่าสัตว์ ข้อจำกัดทางด้านกฎหมาย เช่น ริมสองฝั่งของแม่น้ำสายสำคัญฝั่งละ 1 กิโลเมตร พื้นที่โดยรอบขอบเขตพื้นที่ลุ่มน้ำชั้น 1A,1B รัศมี 1 กิโลเมตร พื้นที่โดยรอบขอบเขตพื้นที่ชุ่มน้ำและเขตห้ามล่าสัตว์รัศมี 1 กิโลเมตร ข้อจำกัดเกี่ยวกับสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น เช่น ระยะห่างจากขอบเขตพื้นที่ซึ่งเป็นที่ตั้งของชุมชนและสาธารณูปโภคในปัจจุบันพื้นที่รัศมี 1 กิโลเมตร โดยรอบพื้นที่ที่เป็นที่ตั้งสถานที่ท่องเที่ยว แหล่งศิลปกรรม ชุมชนโบราณและสถานที่ซึ่งมีศักยภาพทางการท่องเที่ยว ริมสองฝั่งของเส้นทางท่องเที่ยวที่สำคัญฝั่งละ 1 กิโลเมตร

ข้อมูลทางกายภาพพื้นฐาน เช่น ขอบเขตการปกครอง เส้นทางคมนาคม ทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ จากการทำการประเมินพื้นที่อำเภอเชียงแสนทั้งหมดโดยใช้เทคนิคในการซ้อนทับ

ข้อมูลเพื่อกันพื้นที่ ที่ไม่เหมาะสมต่อการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมออกโดยมีปัจจัยที่นำมาใช้เป็นองค์ประกอบในการประเมินดังนี้ (ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม, 2541)

1. ปัจจัยทางด้านเส้นทางแม่น้ำสายหลักที่สำคัญ ในการประเมินพื้นที่จัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมนั้นปัจจัยทางด้านเส้นทางแม่น้ำสายหลักที่สำคัญจะเป็นปัจจัยแรกที่ถูกกันออกจากการพิจารณาพื้นที่จัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม สำหรับแม่น้ำเส้นทางสายสำคัญที่ถูกกันออกเพื่อรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและเป็นแนวโล่งสำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมรวมทั้งเป็นแนวป้องกันการรุกรานที่สาธารณะและห้ามปลูกสร้างอาคาร โดยมีขอบเขตของพื้นที่ที่ถูกกันออกครอบคลุมพื้นที่ริมสองฝั่งแม่น้ำสายหลักฝั่งละ 1 กิโลเมตร เส้นทางแม่น้ำสายหลักที่สำคัญ ได้แก่ แม่น้ำกก แม่น้ำคำ แม่น้ำมะ แม่น้ำรวก เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เกิดการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมส่งผลกระทบต่อพื้นที่แหล่งน้ำสายสำคัญ ที่ใช้เป็นแหล่งอุปโภคบริโภคของชุมชน

2. ปัจจัยทางด้านพื้นที่ที่มีความลาดชันของพื้นที่มากกว่า 35% ในการประเมินพื้นที่จัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมนั้น ปัจจัยทางด้านพื้นที่ที่มีความลาดชันของพื้นที่มากกว่า 35% จะเป็นปัจจัยที่สองซึ่งถูกกันออกจากการพิจารณาพื้นที่จัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม ทั้งนี้เนื่องจากข้อจำกัดทั้งที่เกี่ยวกับกฎระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการ นอกจากนี้พื้นที่ที่มีความลาดชันสูงจะเป็นอุปสรรคในการจัดตั้งเขตอุตสาหกรรม รวมทั้งการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ โดยพื้นที่ที่ถูกกันออกไปได้แก่บริเวณตำบลเวียง ตำบลศรีดอนมูลบางส่วน ตำบลบ้านแซวและตำบลแม่เงิน ซึ่งเป็นบริเวณที่ประกอบด้วยภูเขาและหุบเขา

3. ปัจจัยพื้นที่ป่าไม้เพื่อการอนุรักษ์ ในการประเมินพื้นที่จัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมนั้นปัจจัยทางด้านพื้นที่ป่าไม้เพื่อการอนุรักษ์จะเป็นปัจจัยที่สามซึ่งถูกกันออกจากการพัฒนาพื้นที่จัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม ทั้งนี้เนื่องจากข้อจำกัดทั้งที่เกี่ยวกับกฎหมายในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของส่วนราชการ ซึ่งพื้นที่ป่าไม้เป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติต้นน้ำลำธาร ที่อยู่อาศัยและแหล่งขยายพันธุ์สัตว์นานาชนิด นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สำคัญ โดยมีขอบเขตพื้นที่ที่ถูกกันออกไปรัศมี 1 กิโลเมตร สำหรับบริเวณพื้นที่ป่าไม้เพื่อการอนุรักษ์ที่ถูกกันออกไปได้แก่ บริเวณพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าน้ำแม่มะและป่าสบรวก ป่าสงวนแห่งชาติป่าสบกกฝั่งขวา ป่าสงวนแห่งชาติป่าน้ำม้าและป่าน้ำช้าง ป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่โจ้ฝั่งขวา

4. ปัจจัยทางพื้นที่ลุ่มน้ำชั้น 1A และ 1B ในการประเมินเพื่อจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม ปัจจัยทางด้านพื้นที่ลุ่มน้ำชั้น 1A และ 1B เป็นปัจจัยที่สี่ซึ่งถูกกันออกจากการพิจารณาลุ่มพื้นที่จัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม เนื่องจากข้อจำกัดทางกฎหมายในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ของทางราชการ ลักษณะภูมิประเทศของพื้นที่ลุ่มน้ำชั้น 1A และ 1B และพื้นที่โดยรอบรัศมี 1 กิโลเมตร โดยพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ทางทิศตะวันออกและทางทิศใต้ของอำเภอเชียงแสน

5. ปังจัยพื้นที่ชุ่มน้ำและเขตห้ามล่าสัตว์ ในการประเมินเพื่อจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม ปังจัยทางพื้นที่ชุ่มน้ำและเขตห้ามล่าสัตว์จะเป็นปังจัยที่ห้าซึ่งถูกกันออกจากการพิจารณาพื้นที่จัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมเนื่องจากข้อจำกัดทางด้านกฎหมายในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของทางราชการ โดยมีขอบเขตพื้นที่ชุ่มน้ำและเขตห้ามล่าสัตว์และพื้นที่โดยรอบรัศมี 1 กิโลเมตร เพื่อเป็นการอนุรักษ์ระบบนิเวศโดยรวมและเป็นการสงวนพื้นที่แหล่งน้ำและเขตที่อยู่อาศัย ขยายพันธุ์สัตว์นานาชนิด ซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ทางทิศใต้ของอำเภอเชียงแสน โดยพื้นที่ที่ถูกกันออกไป ได้แก่ พื้นที่ตำบลโยนกทั้งหมด (สถานที่ 1 และ 2) และตำบลป่าสักบางส่วน

6. ปังจัยพื้นที่เขตชุมชน เขตเทศบาล เขตที่ดินเพื่อการสาธารณูปการในการประเมินเพื่อจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม ปังจัยพื้นที่เขตชุมชนเขตเทศบาล เขตที่ดินเพื่อสาธารณูปการจะเป็นปังจัยที่หก ซึ่งถูกกันออกจากการพิจารณาจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม โดยมีขอบเขตพื้นที่ที่กันออกครอบคลุมพื้นที่ที่เป็นเขตชุมชน เขตเทศบาล เขตที่ดินเพื่อสาธารณูปการรวมถึงพื้นที่กันชน (Buffer Zone) โดยรอบพื้นที่เขตชุมชนเขตเทศบาล เขตที่ดินเพื่อสาธารณูปโภคในรัศมี 1 กิโลเมตร เพื่อป้องกันผลกระทบต่อชุมชน ป้องกันปัญหาจราจรทั้งนี้รวมถึงปัญหามลภาวะด้านต่าง ๆ พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตเทศบาลในอำเภอเชียงแสน

7. ปังจัยสถานที่ท่องเที่ยว แหล่งศิลปกรรม ชุมชนโบราณและสถานที่ซึ่งมีศักยภาพทางการท่องเที่ยว ในการประเมินเพื่อจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม ปังจัยสถานที่ท่องเที่ยวแหล่งศิลปกรรม ชุมชนโบราณและสถานที่ซึ่งมีศักยภาพท่องเที่ยวเป็นปังจัยที่เจ็ดซึ่งกันออกจากการเป็นพื้นที่จัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม โดยมีขอบเขตของพื้นที่ที่ถูกกันออกครอบคลุมพื้นที่สถานที่ท่องเที่ยวแหล่งศิลปกรรม ชุมชนโบราณและสถานที่ซึ่งมีศักยภาพการท่องเที่ยวรวมถึงพื้นที่กันชน (Buffer Zone) ทั้งนี้เพื่อป้องกันผลกระทบต่อสถานที่ท่องเที่ยวแหล่งศิลปกรรมชุมชนโบราณและสถานที่ซึ่งมีศักยภาพทางการท่องเที่ยวและป้องกันปัญหาด้านการจราจรรวมถึงปัญหามลภาวะด้านต่าง ๆ พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตเทศบาลของอำเภอเชียงแสน

8. ปังจัยทางด้านคมนาคม (เส้นทางท่องเที่ยวสำคัญ) ในการประเมินเพื่อจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม ปังจัยทางด้านเส้นทางคมนาคม (เส้นทางท่องเที่ยวที่สำคัญ) เป็นปังจัยที่ไม่นำมาพัฒนาเป็นพื้นที่จัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม ซึ่งพื้นที่แห่งนี้ได้แก่ บริเวณฝั่งน้ำโขงตลอดแนวและเส้นทางหลวงหมายเลข 1106 ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เกิดการจัดตั้งเขตนิคมอุตสาหกรรม ส่งผลกระทบต่อการสัญจรของนักท่องเที่ยวและชุมชนและเป็นการรักษาคุณภาพทัศนียภาพภูมิทัศน์ของเส้นทางท่องเที่ยวที่สำคัญและป้องกันมลภาวะแวดล้อมระหว่างเส้นทางท่องเที่ยว

จากการพิจารณาพื้นที่จัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมในอำเภอเชียงแสนทั้งหมด โดยนำปัจจัยทั้งแปดด้านมาพิจารณา จะได้กลุ่มพื้นที่ที่มีศักยภาพในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม (สถานที่ 3 ตำบลป่าสักและสถานที่ 4 ตำบลศรีดอนมูล) โดยพิจารณาปัจจัยทางกายภาพ โครงสร้างพื้นฐานและคมนาคม ดังแสดงรายละเอียดตามตาราง 3.1

ตาราง 3.1 รายละเอียดของพื้นที่สำหรับจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม

กลุ่มพื้นที่	ศักยภาพของพื้นที่	ข้อจำกัดของกลุ่มพื้นที่
1. พื้นที่ตำบลศรีดอนมูล หมู่ที่ 1, 2, 3, 4, 6, 8, 10, 11	สภาพทางกายภาพ • พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบสูง และมีพื้นที่จำนวนมาก ประมาณ 3,500 ไร่ • มีความลาดชันของพื้นที่เล็กน้อยมีแหล่งน้ำธรรมชาติไหลผ่านคือน้ำแม่มะ • มีชุมชนโบราณและแหล่งศิลปกรรมอยู่น้อย • มีแหล่งน้ำผิวดินสำหรับใช้ประโยชน์ • พื้นที่บางส่วนไม่ได้ใช้เพื่อเกษตรกรรม โครงสร้างพื้นฐานและคมนาคม • มีเส้นทางคมนาคมที่เชื่อมเข้าสู่ถนนหลวงเพื่อเข้าสู่ตัวเมือง และอำเภออื่นๆ ได้หลายเส้นทาง • มีสถานีไฟฟ้าย่อย (Substation) ที่สามารถขยายได้ • มีการคมนาคมที่เชื่อมโยงกับประเทศจีนตอนล่างทั้งทางบกและทางน้ำ • มีท่าเรือน้ำลึก • อยู่ห่างไม่ไกลจากสนามบินเชียงรายมากนัก	สภาพทางกายภาพ • พื้นที่บางส่วนอยู่ใกล้ชุมชน

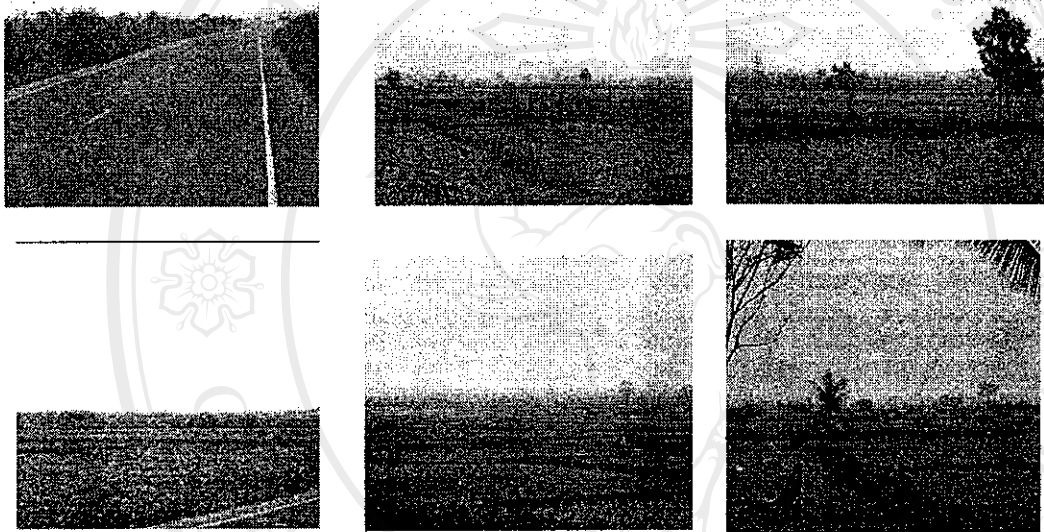
ตาราง 3.1 (ต่อ) รายละเอียดของพื้นที่สำหรับจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม

กลุ่มพื้นที่	ศักยภาพของพื้นที่	ข้อจำกัดของกลุ่มพื้นที่
2. พื้นที่ตำบลป่าสัก หมู่ที่ 1, 2, 11	สภาพทางกายภาพ • พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มไม่มีความลาดชัน • การใช้ที่ดินโดยมากเป็นการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม • มีแหล่งน้ำธรรมชาติไหลผ่านคือแม่น้ำคำ • มีชุมชนโบราณและแหล่งศิลปกรรมน้อย • มีแหล่งน้ำผิวดินใช้ประโยชน์ โครงสร้างพื้นฐานและคมนาคม • มีเส้นทางคมนาคมที่เชื่อมมาเข้าสู่ถนนหลวงเพื่อเข้าสู่ตัวเมืองเชียงราย • มีสถานีไฟฟ้าย่อย (Sub Station) ที่สามารถขยายได้ • มีการคมนาคมที่เชื่อมโยงกับประเทศจีนตอนล่างทั้งทางบกและทางน้ำ • มีท่าเรือน้ำลึก • อยู่ห่างไม่ไกลจากสนามบินเชียงรายมากนัก	สภาพทางกายภาพ • มีพื้นที่จำกัด • หลังจากการประเมินแล้วประมาณ 600 ไร่ • เป็นพื้นที่เพื่อการเกษตรกรรม

3.2.4 การประเมินพื้นที่สำหรับจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม

จากการศึกษารายละเอียดของพื้นที่สำหรับจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมทั้งสองกลุ่มพื้นที่พบว่ากลุ่มพื้นที่ตำบลศรีดอนมูล หมู่ที่ 1, 2, 3, 4, 6, 8, 10, 11 เป็นกลุ่มพื้นที่ราบสูง ที่มีพื้นที่จำนวนมาก ประมาณ 3,500 ไร่ สามารถจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมได้ และยังสามารถขยายตัวในอนาคตได้

ประกอบกับพื้นที่บางส่วนยังไม่ได้ใช้ประโยชน์เพื่อเกษตรกรรม ทำให้พื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมมากที่สุด ส่วนพื้นที่ตำบลป่าสัก หมู่ที่ 1, 2, 11 นั้นพื้นที่มีจำนวนจำกัดประมาณ 600 ไร่ เนื่องจากติดกับโครงการหลวงดอยสะเก็จและพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้เป็นพื้นที่เกษตรกรรม ทำให้มีพื้นที่น้อยเกินไปสำหรับจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม

รูป 3.6 พื้นที่ตำบลศรีดอนมูล

3.3 การศึกษาข้อมูลภาคสนาม

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลภาคสนามโดยเข้าร่วมสัมมนาและรับฟังความคิดเห็นกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน และศึกษาหลักเกณฑ์การออกแบบระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการและสิ่งอำนวยความสะดวก (มาตรฐานการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย) และขอคำปรึกษาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำข้อมูลเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ในการศึกษาความเป็นไปได้ 6 ด้านดังนี้

1. การวิเคราะห์ทางด้านวิศวกรรม (Engineering Analysis)
2. การวิเคราะห์ทางการตลาด (Marketing Analysis)
3. การวิเคราะห์ทางการเงิน (Financial Analysis)
4. การวิเคราะห์ด้านการจัดการ (Management Analysis)

5. การวิเคราะห์และประเมินผลกระทบของโครงการต่อสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น (Initial Environmental Impact Assessment)
6. การวิเคราะห์ทางด้านสังคมและเศรษฐศาสตร์ (Socio – Economic Analysis)

3.3.1 การวิเคราะห์ทางด้านวิศวกรรม (Engineering Analysis)

ระบบป้องกันน้ำท่วม ทำการศึกษาพื้นที่โครงการโดยสำรวจความลาดชันและศึกษาข้อมูลปริมาณน้ำฝนจังหวัดเชียงรายจากสถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัดเชียงราย เพื่อออกแบบระบบระบายน้ำ ถนนและระบบคมนาคมพิจารณาความคล่องตัวในการคมนาคม จัดให้มีถนนเข้าถึงที่ดินทุกแปลง และสามารถเชื่อมโยงกันได้ทุกสาย โดยสร้างตามมาตรฐานของการนิคมอุตสาหกรรมระบบพลังงานไฟฟ้าจัดหาแหล่งพลังงานไฟฟ้าเพื่อรองรับความต้องการโดยติดต่อการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดเชียงราย ระบบน้ำประปาสำรวจแหล่งน้ำดิบเพื่อนำมาผลิตน้ำประปา กระบวนการผลิตน้ำประปา รวมทั้งน้ำเพื่อดับเพลิงวางแผนติดตั้งหัวท่อน้ำสำหรับดับเพลิงบนถนนทุกสาย ศึกษาระบบบำบัดน้ำเสียสำหรับรองรับปริมาณน้ำเสียที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโครงการให้มีคุณภาพตามมาตรฐานน้ำทิ้งของกระทรวงอุตสาหกรรม ระบบกำจัดขยะมูลฝอยศึกษาถึงตัวแปรและปัจจัยต่าง ๆ เช่น ประเภทและปริมาณขยะที่เกิดขึ้น การวางแผนในการเก็บรวบรวมและการกำจัด ระบบโทรคมนาคมจัดเตรียมระบบโทรศัพท์ที่ไว้รองรับความต้องการ ซึ่งทำการติดต่อกับ บริษัท ทศท คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ในการวางแผนเครือข่ายเข้าสู่พื้นที่โครงการ ระบบดับเพลิง จัดหารถดับเพลิง ขนาดใหญ่ 2 คัน

3.3.2 การวิเคราะห์ทางการตลาด (Marketing Analysis)

ศึกษาความเป็นไปได้ทางการตลาด แนวทางในการดำเนินการต่าง ๆ คือการศึกษาวิเคราะห์โอกาสและแนวทางด้านการตลาด เช่น กลุ่มลูกค้าที่จะมาลงทุนด้านอุตสาหกรรมต่าง ๆ ศึกษาปริมาณและอัตราการเจริญเติบโตทางการตลาด การประมาณรายได้ตลอดระยะเวลาดำเนินการ

3.3.3 การวิเคราะห์ทางการเงิน (Financial Analysis)

การวิเคราะห์รายได้ของโครงการอันเนื่องมาจากการขายพื้นที่ตามประมาณการแผนจำหน่าย การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในการลงทุน เช่นค่าสาธารณูปโภค ค่าบริหาร โครงการ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานร่วมกับการนิคมอุตสาหกรรม รายได้จากแหล่งเงินทุน วิเคราะห์ผลตอบแทนการลงทุนได้แก่การวิเคราะห์ผลตอบแทนการลงทุน (IRR) การวิเคราะห์ระยะเวลาของการคืนทุน

(Payback Period) การวิเคราะห์อัตราส่วนระหว่างรายได้และรายจ่าย (Benefit and Cost Ratio) และการวิเคราะห์ความไว (Sensitivity)

3.3.4 การวิเคราะห์ทางด้านการจัดการ (Management Analysis)

กำหนดแผนการพัฒนาที่ดินเพื่อจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่ 3,775 ไร่ โครงการนิคมอุตสาหกรรมปลอดภาษีเชียงแสน ได้กำหนดแผนงานโครงการในด้านการพัฒนาระบบสาธารณูปโภค การบริหารโครงการก่อนระยะดำเนินงานและในระยะดำเนินงานให้แล้วเสร็จภายใน 1 – 1.5 ปีแรกของโครงการ วางแผนในการจัดการต่าง ๆ เช่น รูปแบบการบริหารโครงการ การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในการบริหาร

3.3.5 การวิเคราะห์และประเมินผลกระทบของโครงการต่อสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น (Initial Environmental Impact Assessment)

การจัดทำแบบสำรวจความคิดเห็นของประชาชน ผู้ศึกษาวิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์เอกสารการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น โครงการประเภทอุตสาหกรรม ของสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ โดยมีขั้นตอนการทำงานดังนี้

- (1) การจัดทำแบบสำรวจฉบับร่างเพื่อนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา และทำการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
- (2) เมื่อได้แบบสำรวจฉบับสมบูรณ์แล้วดำเนินการจัดทำสำเนา
- (3) ออกสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่อาจจะได้รับผลกระทบจากการจัดตั้งโครงการนิคมอุตสาหกรรมในรัศมี 5 กิโลเมตร โดยการสำรวจความคิดเห็น ซึ่งเป็นการสำรวจเพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์และประเมินผลกระทบของโครงการต่อสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น (Initial Environment Impact Assessment)

(4) ติดต่อขอข้อมูลแผนที่บริเวณอำเภอเชียงแสน อำเภอแม่สายและอำเภอแม่จัน มาตราส่วน 1: 50,000 จากสำนักงานปฏิรูปที่ดิน (สปท.) เพื่อทำการตรวจสอบรายชื่อหมู่บ้านในรัศมี 5 กิโลเมตร แล้ววางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

(4.1) ทำการสำรวจจำนวนครัวเรือนในแต่ละหมู่บ้าน จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้นำชุมชน ในแต่ละตำบลแล้วทำการออกสำรวจความคิดเห็นของประชาชนโดยใช้แบบสอบถามสุ่มแบบเจาะจงจำนวน 10 เปอร์เซนต์ของจำนวนครัวเรือนแต่ละหมู่บ้าน ซึ่งรายละเอียดของการสำรวจมีดังนี้ อำเภอเชียงแสน ตำบลศรีดอนมูล ได้แก่ หมู่ที่ 1 แม่มะ หมู่ที่ 2 สันตันธง หมู่ที่ 3 บ้านด้าย หมู่ที่ 4 สันสลี หมู่ที่ 6 จัวเฒ่า หมู่ที่ 8 หนองปลาสะเค็ด หมู่ที่ 10 ศรีบุญยืน หมู่ที่ 11 ป่าก่อย ตำบลป่าสัก ได้แก่ หมู่ที่ 1 แม่คำเกษตร หมู่ที่ 2 แม่คำหนองบัว หมู่ที่ 11 แม่คำได้

อำเภอแม่สาย ตำบลศรีเมืองชุม ได้แก่ หมู่ที่ 5 สันธาตุ หมู่ที่ 7 ท่าศาลา ตำบลบ้านด้าย ได้แก่ หมู่ที่ 2 บ้านด้าย หมู่ที่ 8 สันสลิ อำเภอแม่จัน ตำบลจันทวี ได้แก่ หมู่ที่ 3 แม่คำน้ำลาด หมู่ที่ 10 สันนาหนองบัว หมู่ที่ 11 หัวฝาย

(4.2) รับฟังความคิดเห็นของประชาชนในอำเภอเชียงแสน อำเภอแม่สาย อำเภอแม่จัน รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลศรีดอนมูล องค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก องค์การบริหารส่วนตำบลศรีเมืองชุม องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านด้าย และเทศบาลตำบลจันทวี โดยการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนครั้งที่ 1 ระหว่างวันที่ 22 – 25 มีนาคม 2547 ณ ตำบลศรีดอนมูล ตำบลป่าสัก อำเภอเชียงแสน ตำบลศรีเมืองชุม ตำบลบ้านด้าย อำเภอแม่สาย ตำบลจันทวี อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

(4.3) เก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสอบถามแล้วเพื่อเตรียมสำหรับนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

(4.4) วิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS

(4.5) ศึกษาข้อมูลจากสื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนิคมอุตสาหกรรมปลอดภาษีเชียงแสน

3.3.6 การวิเคราะห์ทางด้านสังคมและเศรษฐศาสตร์ (Socio – Economic Analysis)

ศึกษาผลประโยชน์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นแก่สังคมและเศรษฐกิจของจังหวัดเชียงรายอันเนื่องมาจากการดำเนินงานจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved